



CENTRUM VOOR SOCIAAL BELEID  
HERMAN DELEECK

# Arbeidsmarkttransities van immigranten in België

UCSIA

Dries Lens

Centrum voor Sociaal Beleid

[Dries.Lens@uantwerpen.be](mailto:Dries.Lens@uantwerpen.be)

Universiteit Antwerpen



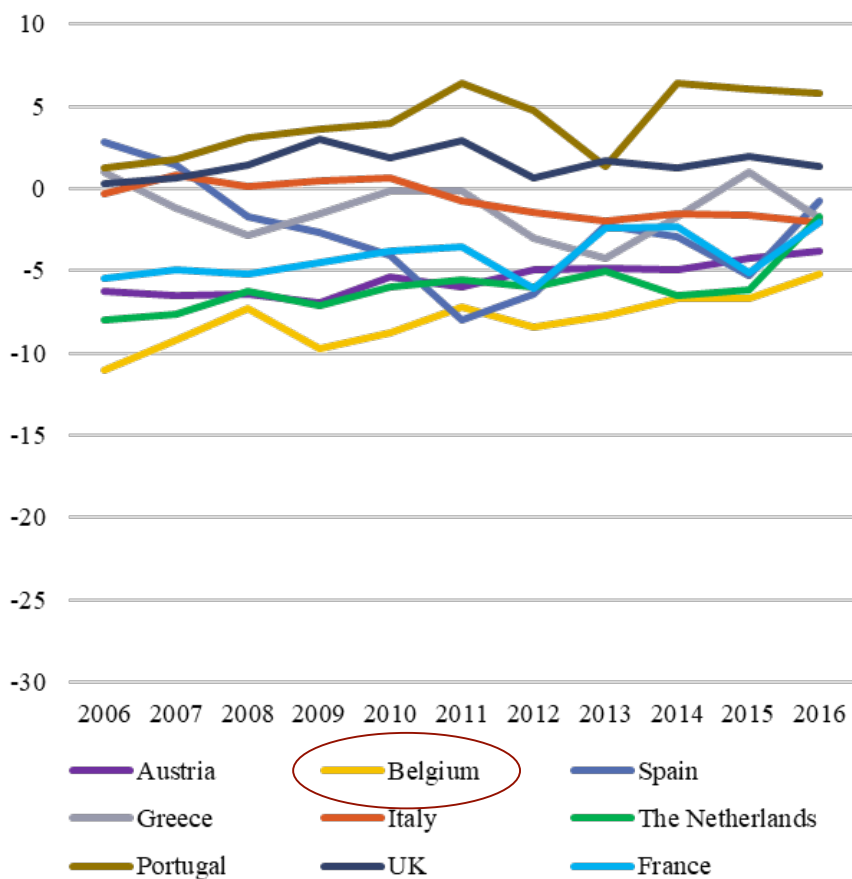
# België = immigratieland

- Snelle & gediversifieerde immigratie is een realiteit
- Immigranten groeiend aandeel in de beroepsbevolking
- Tewerkstellingspositie van niet-Europese immigranten is zeer problematisch – voornamelijk bij vrouwen & nieuwe immigranten
- Kloof blijft relatief constant over de tijd – verbeteringen zijn verloren gegaan tijdens economische crisis

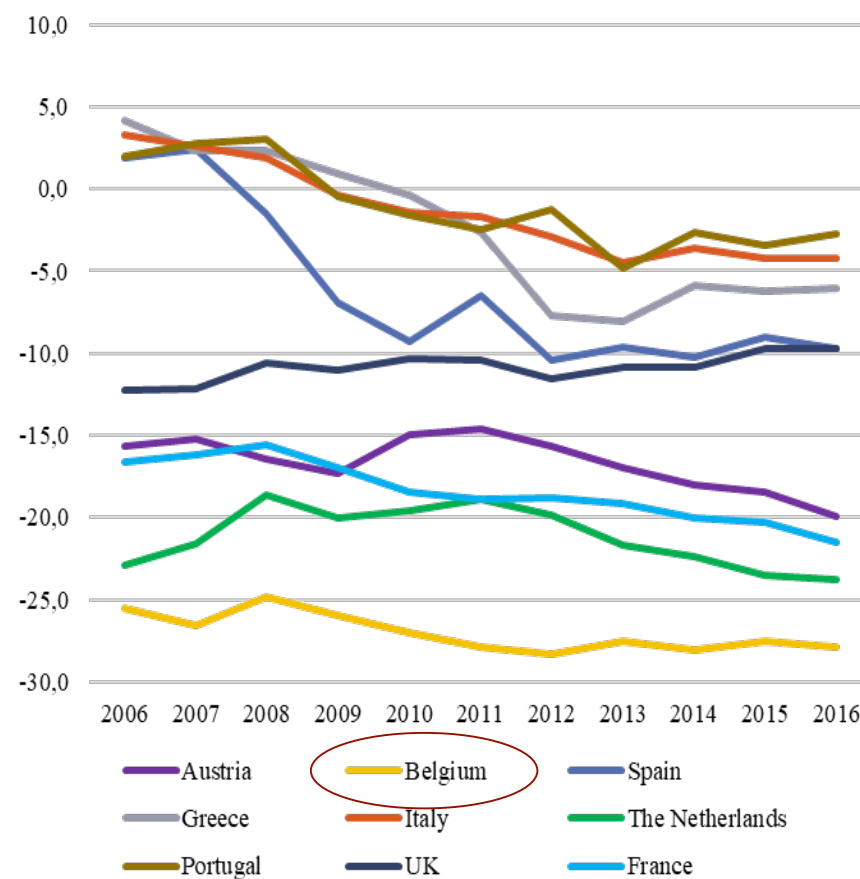


# Tewerkstellingskloof immigranten-autochtonen, 2006-2016

## EU



## non-EU





# Opzet van mijn onderzoek

- Via **longitudinaal perspectief** arbeidsmarktintegratie van immigranten proberen begrijpen
- Focus op **reden voor migratie**
  - België kende relatief sterke instroom van asielzoekers in de afgelopen decennia, naast zeer significante gezinshereniging
  - Hoe verschilt de arbeidsmarktparticipatie van immigranten naar de reden voor migratie?
- Focus op **ondernemerschap**
  - Ondernemerschap vormt belangrijk deel van arbeidsmarktparticipatie van immigranten
  - Hoe succesvol is ondernemerschap bij immigranten?



CENTRUM VOOR SOCIAAL BELEID  
HERMAN DELEECK

# Hoe verschilt de arbeidsmarktparticipatie van immigranten naar de **redenen voor migratie?**



- Toegenomen instroom van asielzoekers & vluchtelingen – versterkt belang van onderzoek naar deze specifieke immigrantengroep
- Weinig onderzoek naar de ‘refugee gap’
- Reden voor lacune: informatie over reden voor migratie ontbreekt vaak



## Waarom verschillen tussen **vluchtelingen** en andere migranten verwachten?

| -                                                                                                                                      | +                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Beschikken over minder gastland-specifiek menselijk kapitaal omdat migratie niet gepland is                                            | Grotere stimulans om te investeren in gastland-specifiek menselijk kapitaal, omdat kans op terugkeer kleiner is |
| Mentale gezondheidsproblemen & stress na migratie                                                                                      |                                                                                                                 |
| Wettelijke beperkingen op toegang tot de arbeidsmarkt, een lange duur van de asielprocedure & een tijdelijke/ onzekere verblijfsstatus |                                                                                                                 |
| Ontbreken een sociaal netwerk                                                                                                          |                                                                                                                 |



# Onderzoeksvraag

- Op welke wijze ontwikkelt zich de arbeidsmarktparticipatie van vluchtelingen en op welke wijze verschilt deze van arbeids- en gezinsmigranten?
- Focus op arbeidsmarktintrede:
  - Instroom in eerste werk-episode
  - Kenmerken van eerste werk
  - Uitstroom uit eerste werk-episode



## **Belgische EAK ah modules 2008 & 2014**

Representatieve streekproef van het  
Belgische Rijksregister

Opleidingsniveau

Zelf gerapporteerde reden voor  
migratie

Taalkennis, verblijfsduur in België

## **Datawarehouse AM&SB 1998-2015**

Kwartaalgegevens over  
arbeidsmarktpositie

Kenmerken tewerkstelling

Loongegevens





## Onderzoekspopulatie

- Immigranten tussen 18-46 jaar oud bij aankomst die in de periode 1998-2013 naar België migreerden

Aantal observaties:

| Reden voor migratie                | Instroom 1 <sup>ste</sup> werk-episode | Uitstroom 1 <sup>ste</sup> werk-episode |
|------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------|
| Werk, met job bij aankomst         | 220                                    | 205                                     |
| Werk, geen job bij aankomst        | 336                                    | 303                                     |
| Gezin                              | 811                                    | 542                                     |
| Asiel & internationale bescherming | 243                                    | 197                                     |

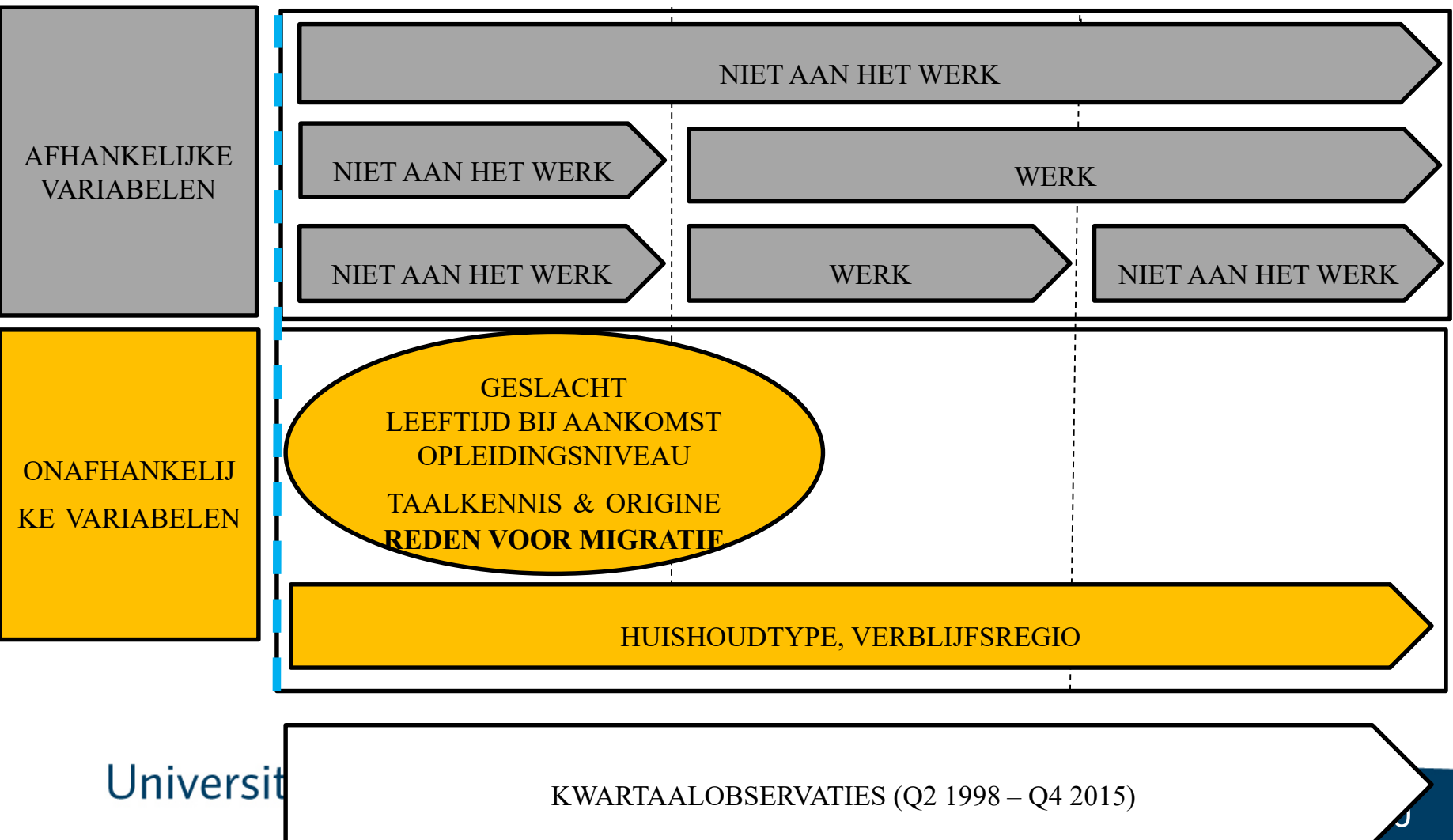
# Onderzoeksdesign



AANKOMST  
IN BELGIË

INSTROOM

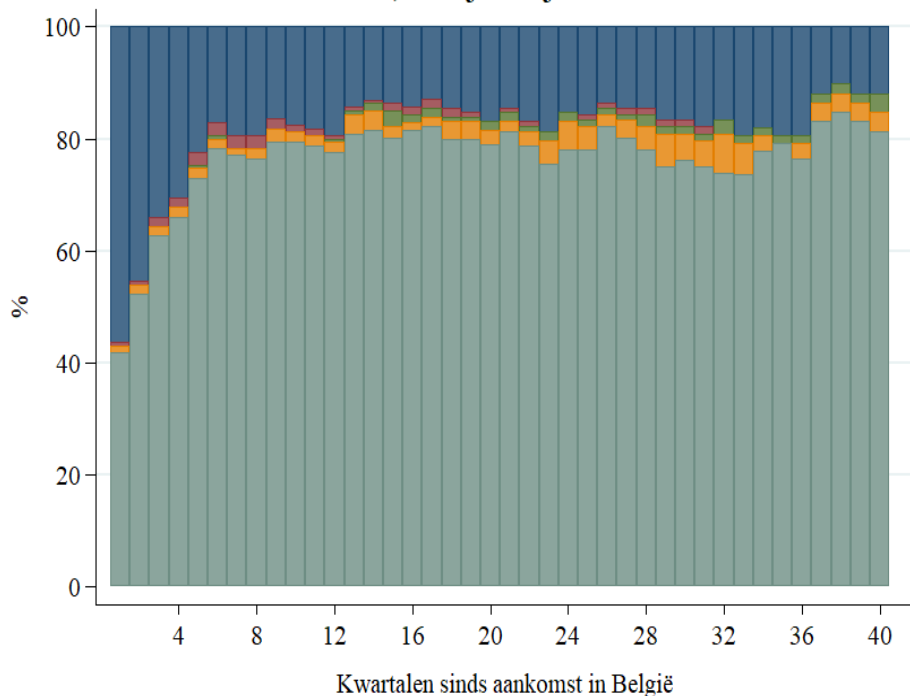
UITSTROOM



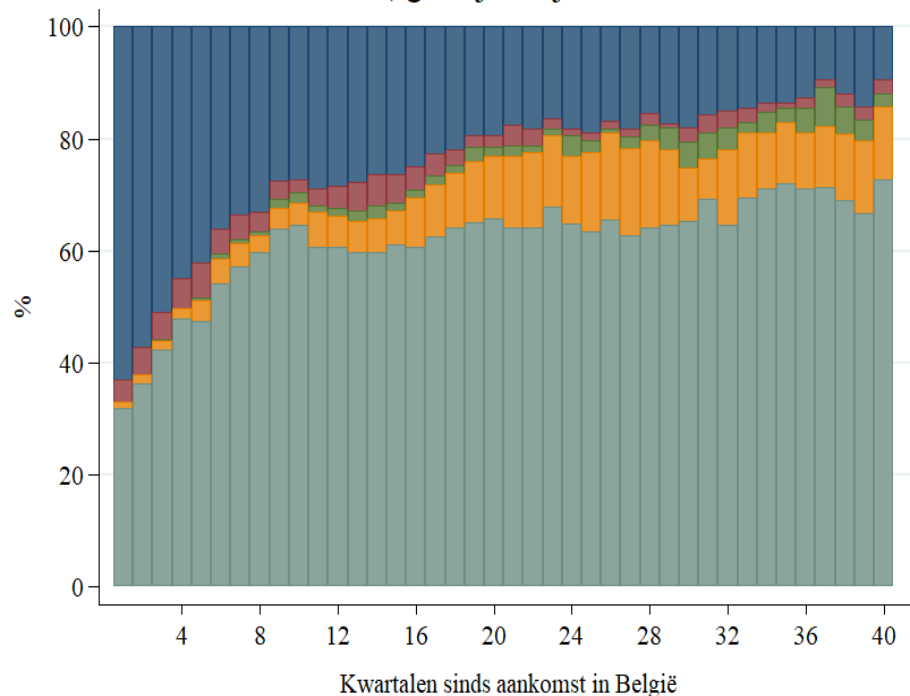


# Arbeidsmarktparticipatie eerste 10 jaar verblijf

Werk, met job bij aankomst



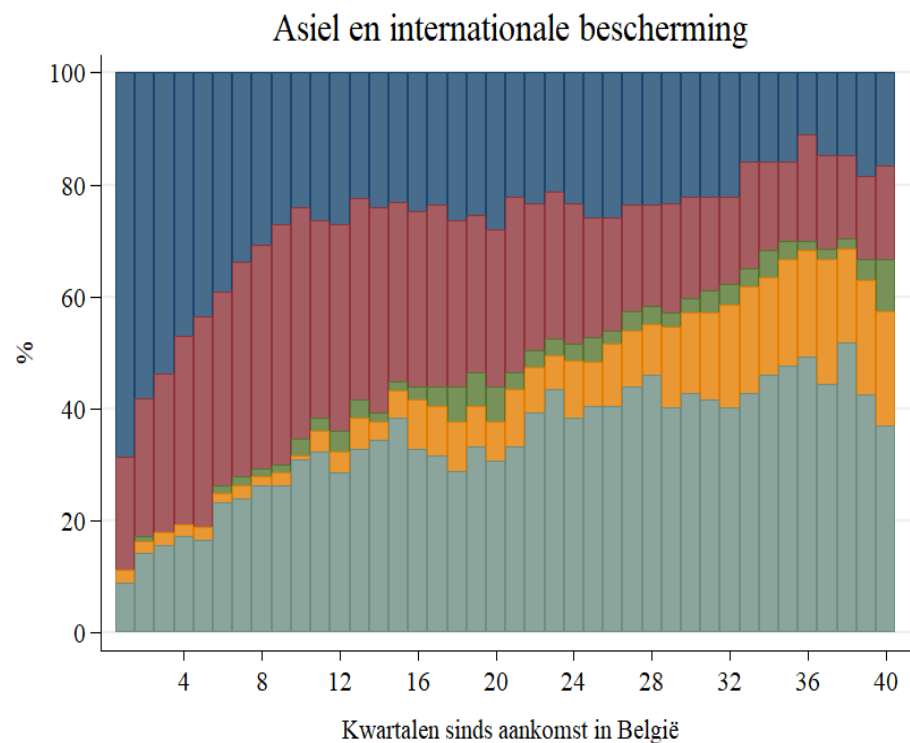
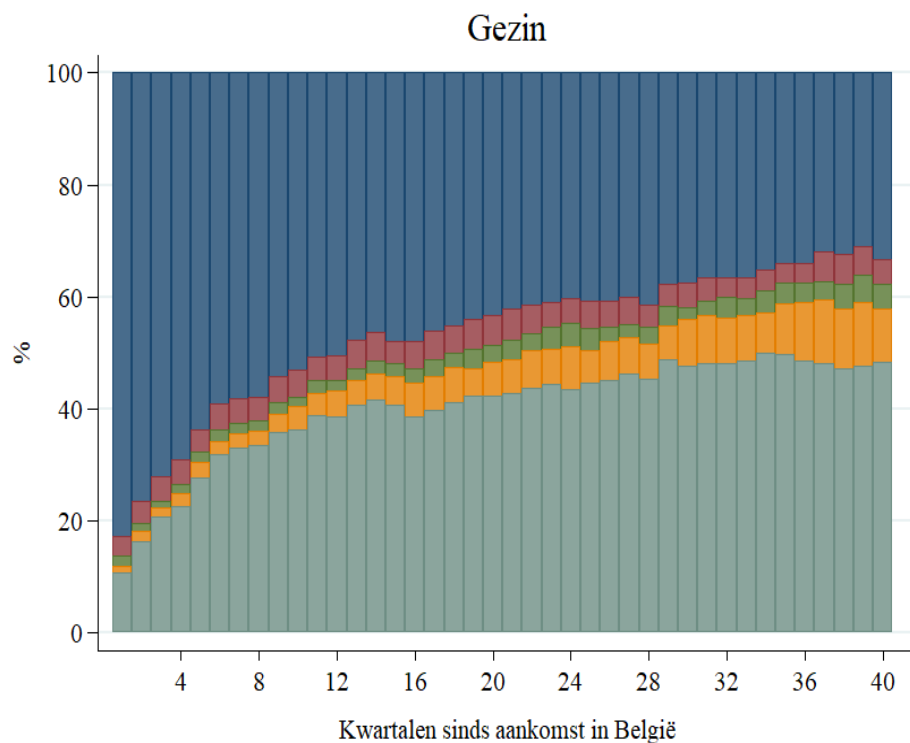
Werk, geen job bij aankomst



Werk Werkloosheid Andere sociale zekerheid Sociale bijstand Andere onbekend



# Arbeidsmarktparticipatie eerste 10 jaar verblijf

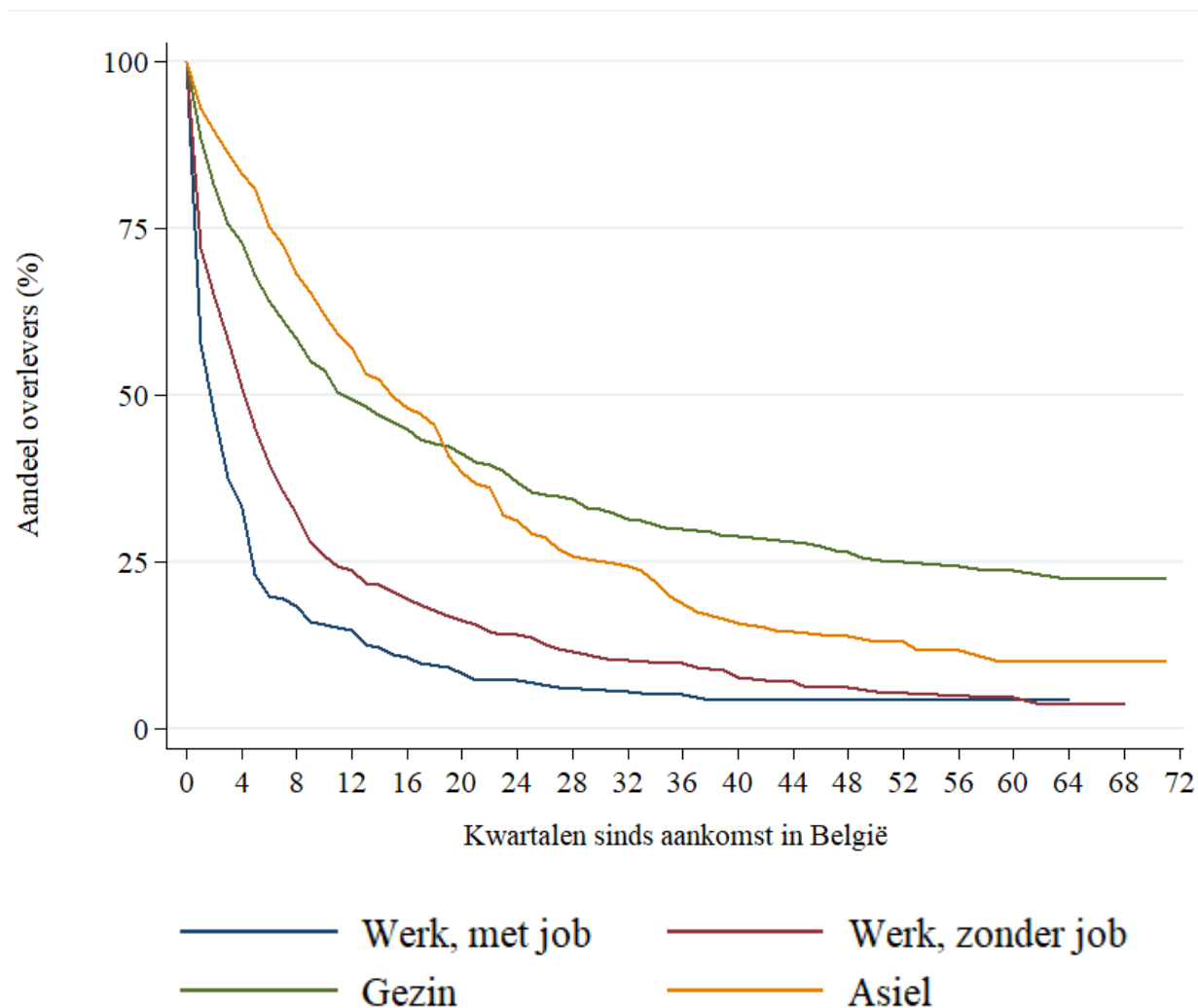


Werk Werkloosheid Andere sociale zekerheid Sociale bijstand Andere onbekend



# Geobserveerde overlevingsfunctie

## Instroom eerste werk-episode





# Resultaten hazard modellen

## Instroom eerste werk-episode

| (ref = werk, met job)           | Hazard ratio's<br>zonder controle | Hazard ratio's<br>met controle* |
|---------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------|
| Werk, geen job                  | 0,54***<br>(0,06)                 | 0,54***<br>(0,07)               |
| Gezin                           | 0,26***<br>(0,03)                 | 0,34***<br>(0,04)               |
| Asiel                           | 0,19***<br>(0,03)                 | 0,28***<br>(0,04)               |
| Werk, geen<br>job*verblijfsduur | 1,04***<br>(0,02)                 | 1,03**<br>(0,02)                |
| Gezin*verblijfsduur             | 1,04***<br>(0,01)                 | 1,03**<br>(0,01)                |
| Asiel*verblijfsduur             | 1,08***<br>(0,02)                 | 1,06***<br>(0,02)               |

\*

Geslacht

Type huishouden

Opleidingsniveau

Taalkennis

Origine

Leeftijd bij aankomst

Jaar aankomst

HR > 1: positief  
effect op hazard

HR < 1: negatief  
effect op hazard

\*\* p<0.01 \*\*\* p<0.001

Bron: EAK-DWH, ah 2008-2014



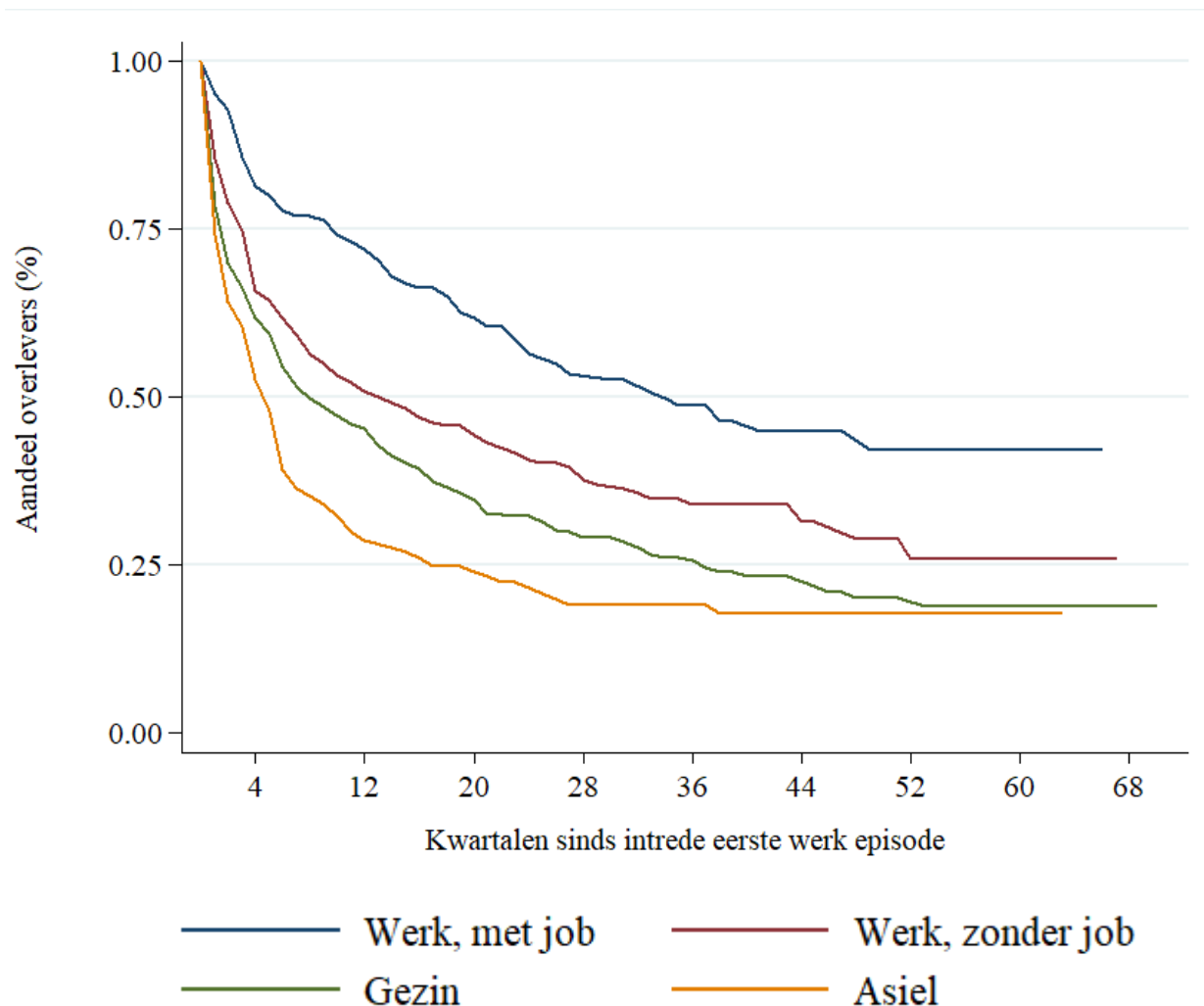
## Kenmerken eerste werk-episode

- **Vluchtelingen** werken vaker in tijdelijke contracten
  - 30% vs. 20% gezinsmigranten / 13% arbeidsmigranten zonder job bij aankomst / 8% arbeidsmigranten met job bij aankomst
- **Vluchtelingen** werken vaker als arbeider
  - 81% vs. 67% gezinsmigranten / 53% arbeidsmigranten zonder job bij aankomst / 30% arbeidsmigranten met job bij aankomst
- Vluchtelingen zijn oververtegenwoordigd in lage loon segment van de arbeidsmarkt



# Geobserveerde overlevingsfunctie

## Uitstroom eerste werk-episode





# Resultaten hazard modellen

## Uitstroom eerste werk-episode

| (ref = werk, met job)          | Hazard ratio's<br>zonder controle | Hazard ratio's<br>met controle* |
|--------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------|
| Werk, geen job                 | 2,06***<br>(0,34)                 | 1,81***<br>(0,32)               |
| Gezin                          | 2,62***<br>(0,39)                 | 1,85***<br>(0,30)               |
| Asiel                          | 4,04***<br>(0,68)                 | 2,31***<br>(0,46)               |
| Werk, geen job*duur in<br>werk | 0,98*<br>(0,01)                   | 0,98**<br>(0,01)                |
| Gezin*duur in werk             | 0,98**<br>(0,01)                  | 0,98**<br>(0,01)                |
| Asiel*duur in werk             | 0,96***<br>(0,01)                 | 0,96***<br>(0,01)               |

\*

Geslacht

Type huishouden

Opleidingsniveau

Taalkennis

Origine

Leeftijd bij aankomst

Jaar aankomst

HR > 1: positief  
effect op hazard

HR < 1: negatief  
effect op hazard

\* p<0.05 \*\* p<0.01 \*\*\* p<0.001



# Arbeidsmarktparticipatie van vluchtelingen een ‘dubbel nadeel’

- Vluchtelingen doen er aanzienlijk langer over in te stromen in de eerste werk-episode in vergelijking met andere migranten
- Vluchtelingen lopen ook een relatief groter risico op uitstroom uit de eerste werk episode – een belangrijke verklaring lijkt te liggen in hun onzekere & onaantrekkelijke banen
- Sterke beleidsfocus op snelle toegang tot de arbeidsmarkt voor nieuwkomers – onze resultaten bieden echter argumenten voor beleid dat **daarnaast** ook sterker inzet op een **kwalitatieve & duurzame arbeidsmarkintrede**



CSB



CENTRUM VOOR SOCIAAL BELEID  
HERMAN DELEECK

# Hoe succesvol is ondernemerschap bij immigranten?



- Veel beleidsinteresse voor immigranten-ondernemerschap
- Moeizame integratie in ‘reguliere’ arbeidsmarkt – ondernemerschap als ‘oplossing’
- Creëren jobs & introduceren nieuwe managementstructuren, importgoederen, handelsrelaties
- Rolmodellen, heropleven van wijken, sociaal leiderschap
- Weinig geweten over succes van ondernemerschap bij immigranten



# Waarom verschillen tussen immigranten en autochtonen verwachten?

| +                                | -                                                                                                                         |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ondernemers in land van herkomst | Gebrek aan erkende opleiding, lokale werkervaring, taalkennis en discriminatie beperken toegang tot (beter betaalde) jobs |
| Etnische enclaves (+/-)          | Ondernemerschap als 'last resort'                                                                                         |
|                                  | Ondernemerschap als enige pad om opwaartse mobiliteit te bereiken                                                         |



# Onderzoeksvragen

1. Hebben autochtone en immigranten-ondernemers verschillende uitstroomkansen?
2. Hebben autochtone en immigranten-ondernemers verschillende bestemmingen na uitstroom? (WE-WL-IN)
3. Bieden instroom-kenmerken een belangrijke verklaring voor de verschillende uitstroomkansen van immigranten en autochtone ondernemers?



## **Belgische EAK 2008 t.e.m. 2015**

Representatieve streekproef van het  
Belgische Rijksregister

Opleidingsniveau

## **Datawarehouse AM&SB 1998-2015**

Kwartaalgegevens over  
arbeidsmarktpositie

Sector zelfstandigen





## Onderzoekspopulatie

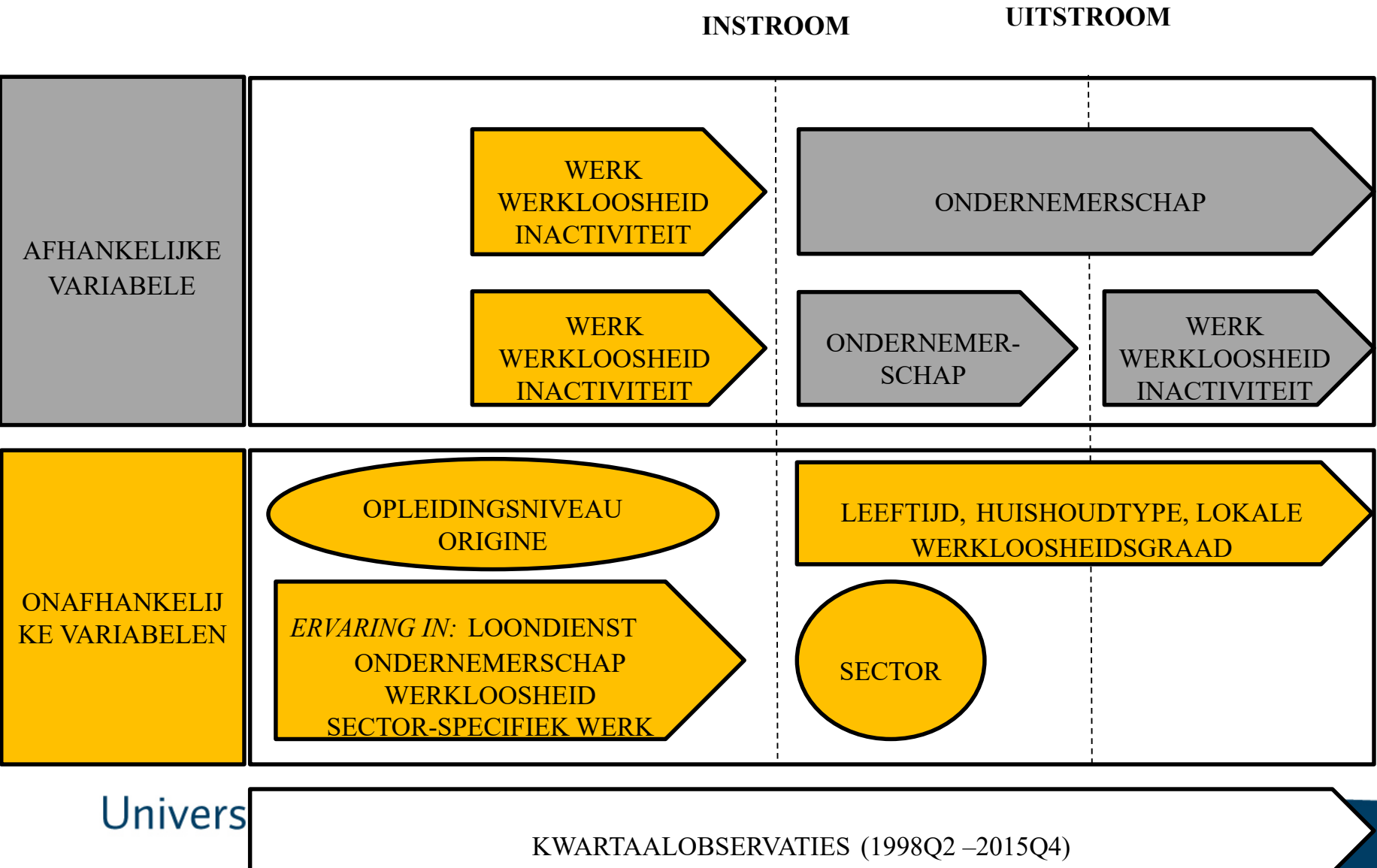
- Mannen tussen 20-55 jaar oud die in de periode 2007-2008 geen zelfstandige activiteit uitvoerden
- Follow-up van **startende zelfstandigen in hoofdberoep** in de periode 2008-2015

Aantal observaties:

| Origine | EU14 | EU12 | andere Europa | Turkije | N-Afrika | andere Afrika | andere Azië | Totaal      |
|---------|------|------|---------------|---------|----------|---------------|-------------|-------------|
| België  |      |      |               |         |          |               |             | <b>6750</b> |
| EU      | 619  | 380  |               |         |          |               |             | <b>999</b>  |
| Niet-EU |      |      | 172           | 254     | 321      | 116           | 282         | <b>1145</b> |



# Onderzoeksdesign





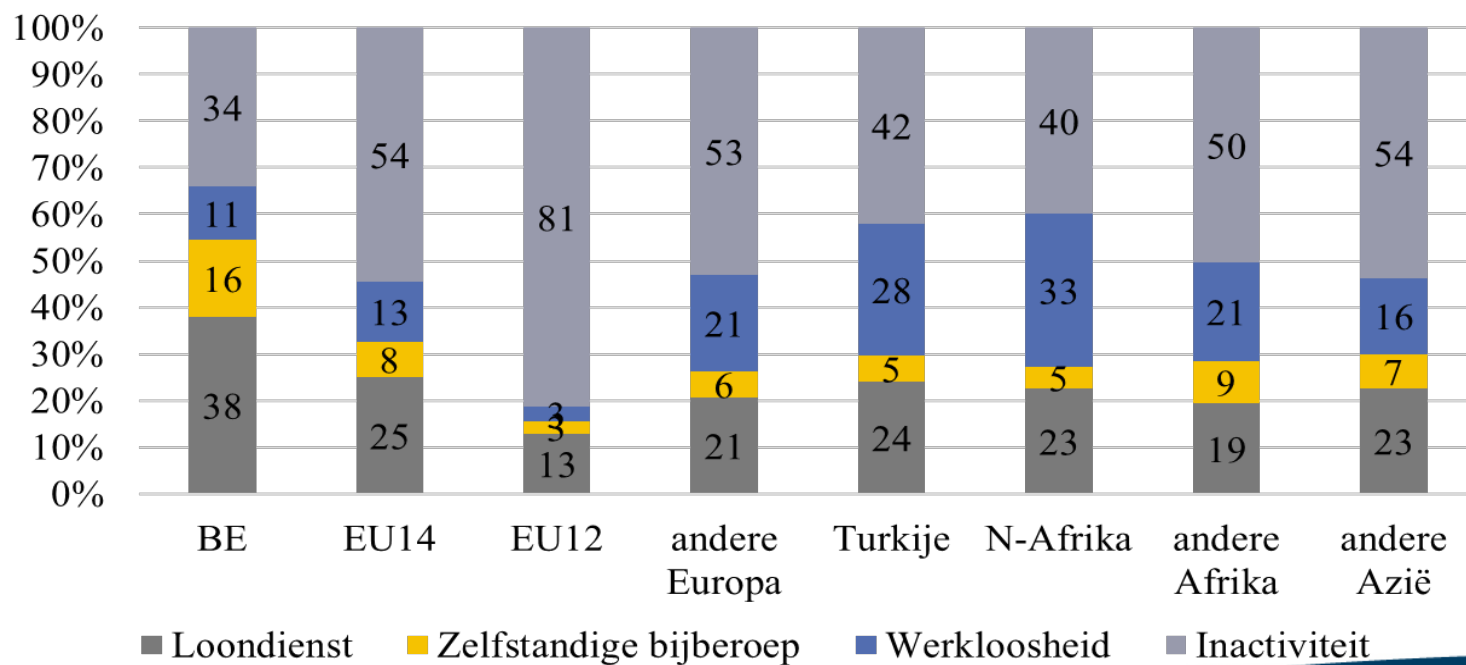
# Resultaten

## Instroom ondernemerschap

Instroom gedurende observatieperiode

België (5%), EU14 (5%), **EU12 (21%)**, andere Europa (9%), **Turkije (11%)**, N-Afrika (6%) andere Afrika (3%) en **andere Azië (13%)**

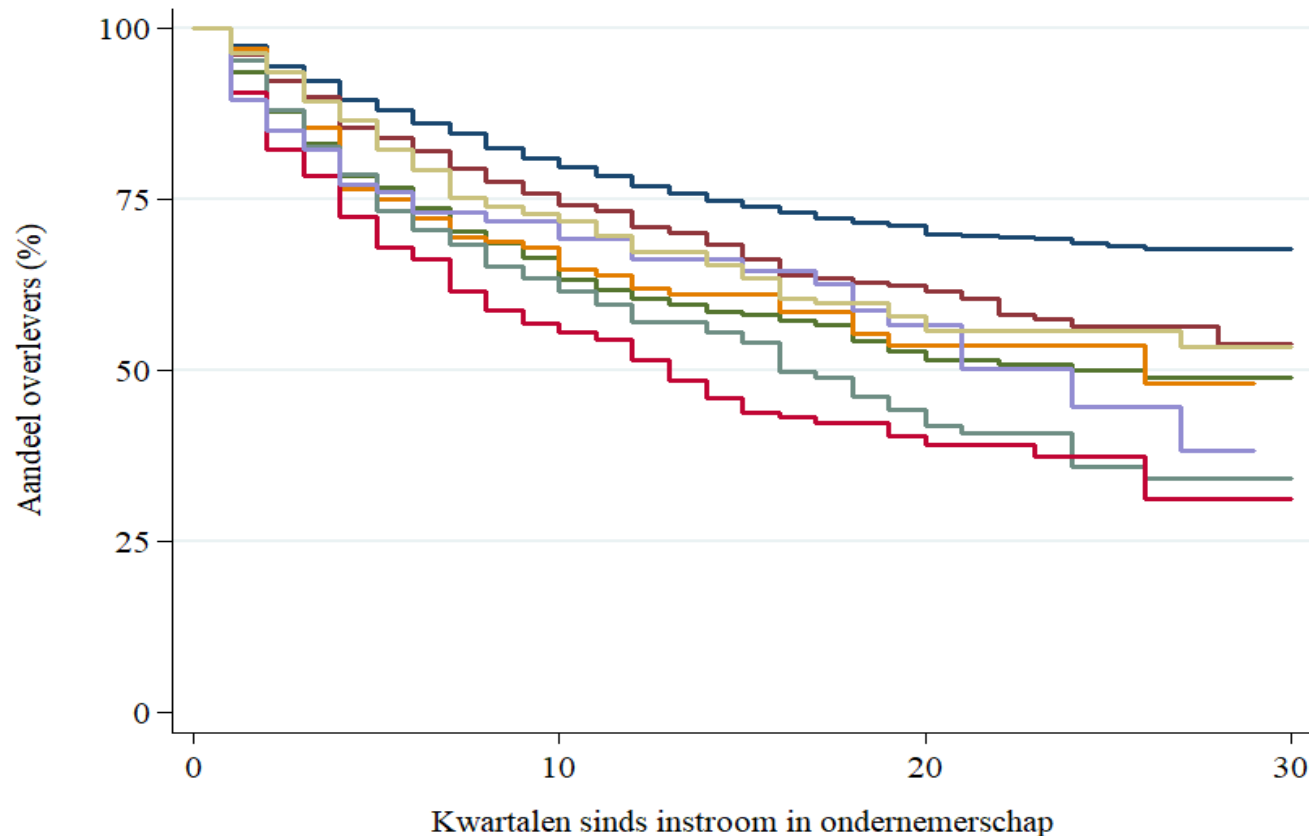
Arbeidsmarktpositie in kwartaal voor instroom





# Geobserveerde overlevingsfunctie

## Uitstroom ondernemerschap

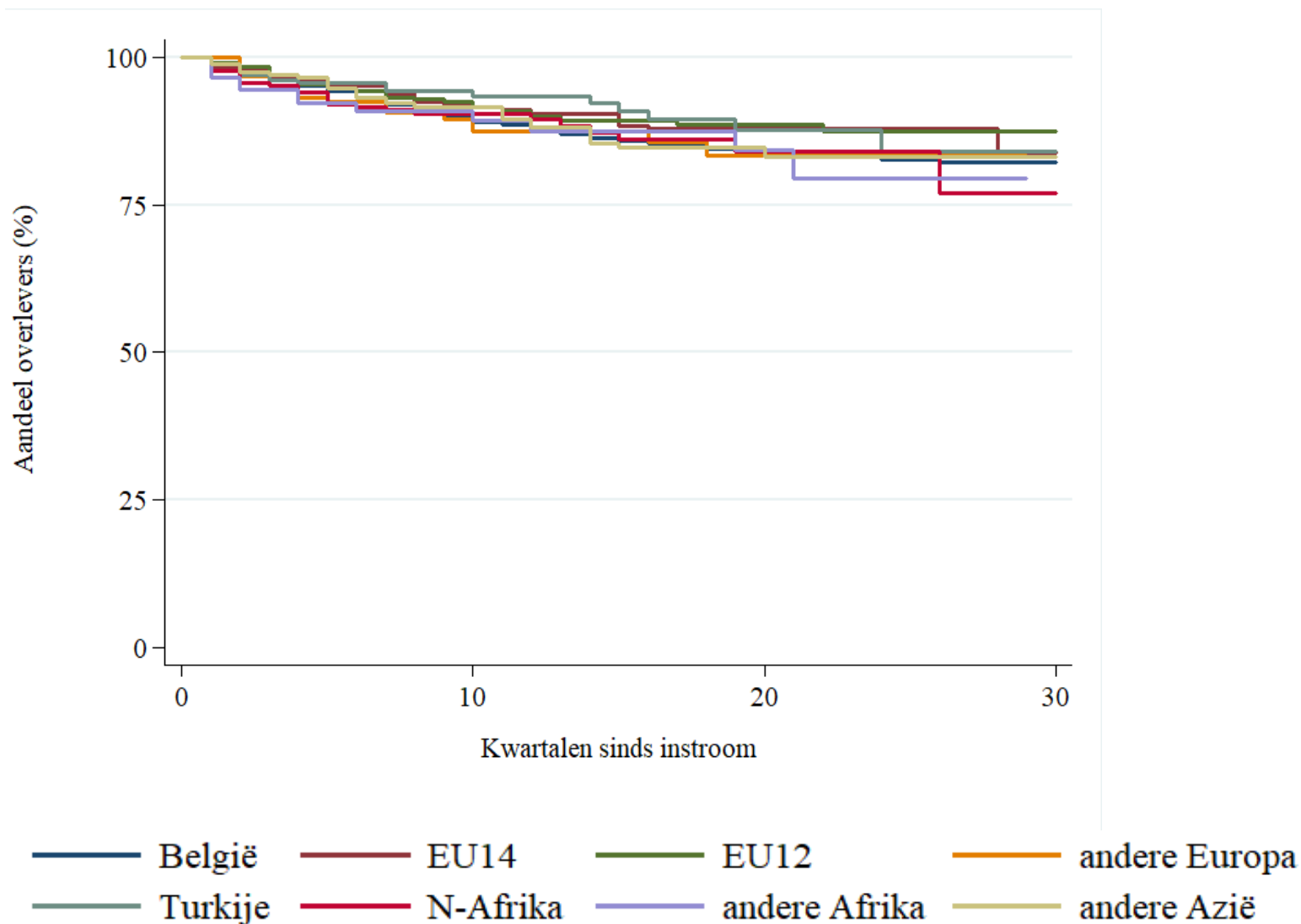


— België — EU14 — EU12 — andere Europa  
— Turkije — N-Afrika — andere Afrika — andere Azië



# Geobserveerde overlevingsfunctie

## Uitstroom naar werk

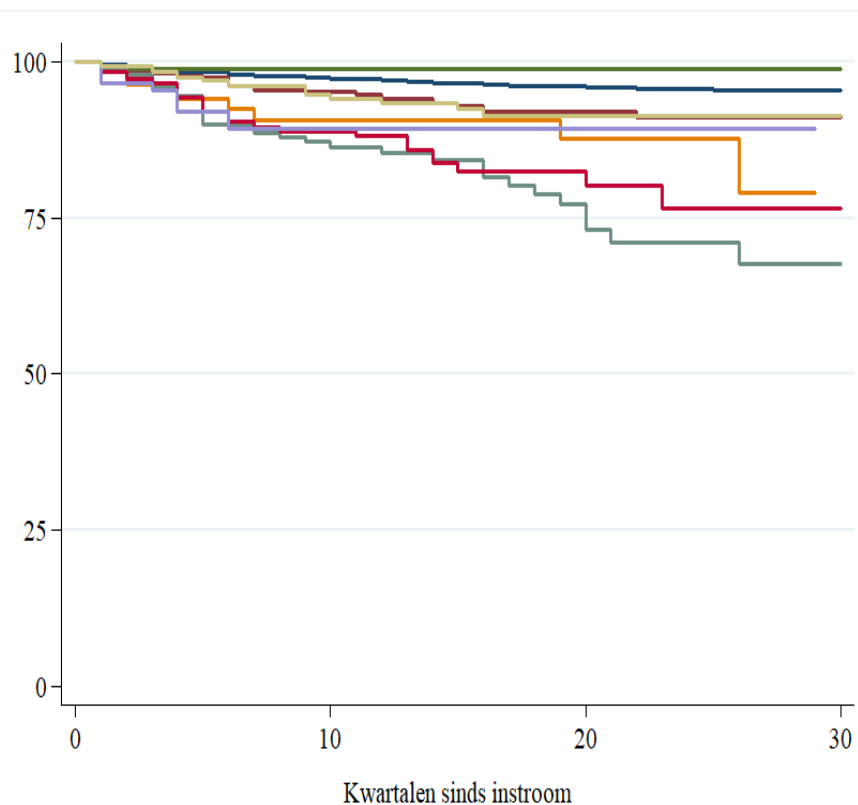




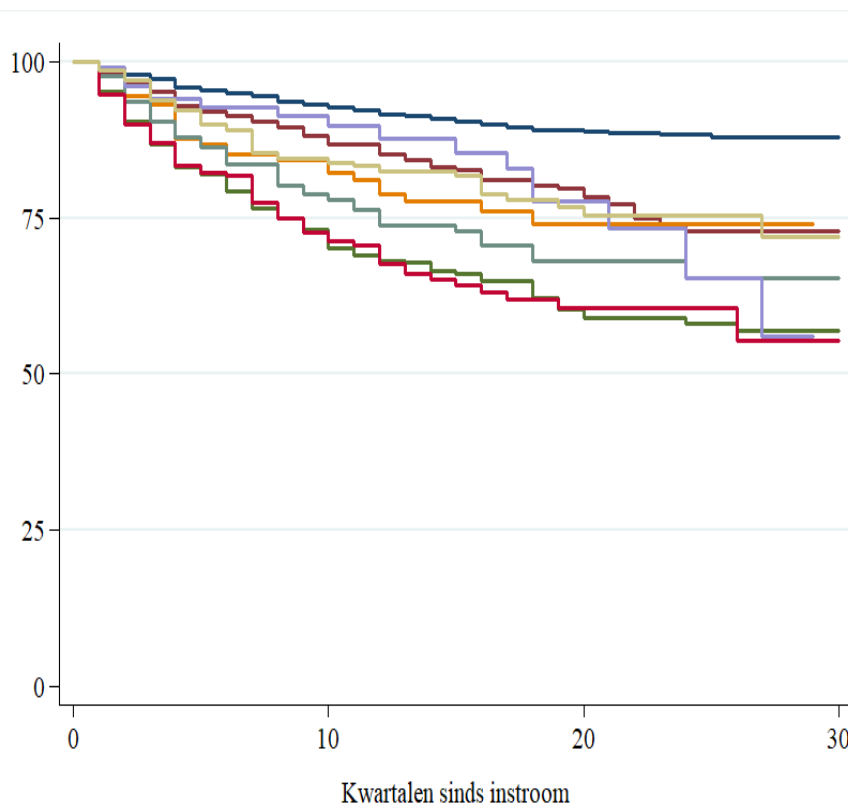
# Geobserveerde overlevingsfunctie

## Uitstroom naar

### WERKLOOSHEID



### INACTIVITEIT

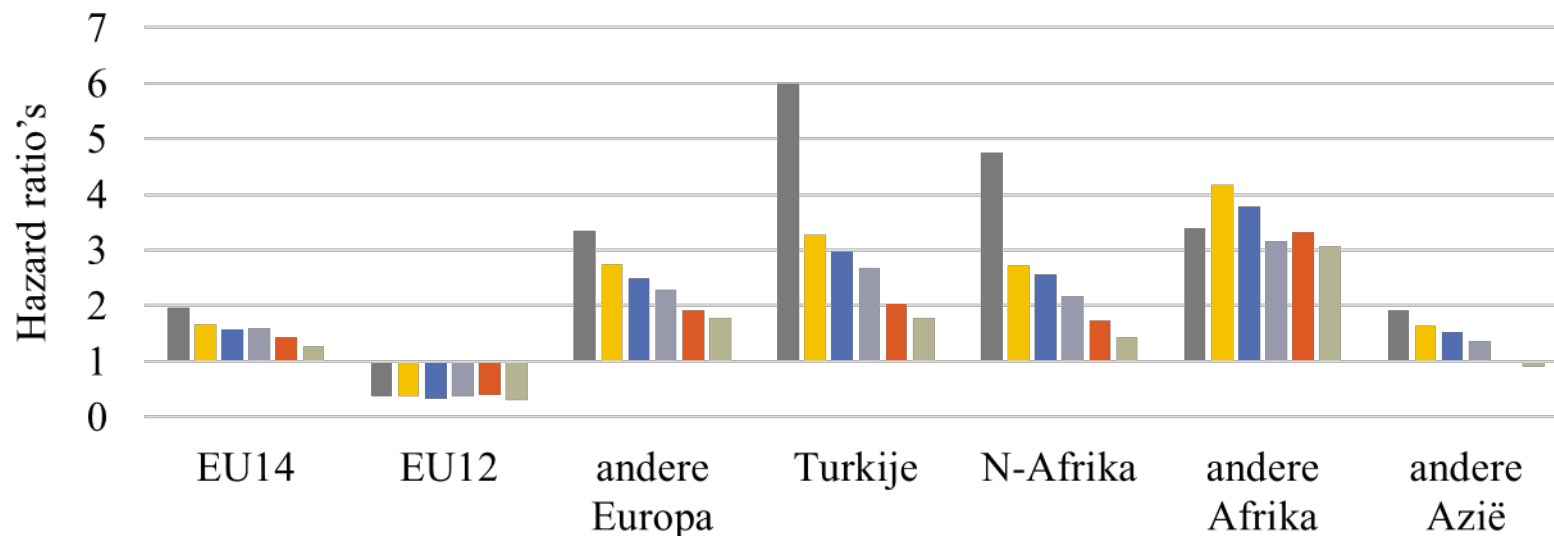


België EU14 EU12 andere Europa  
Turkije N-Afrika andere Afrika andere Azië



# Resultaten hazard modellen

## Uitstroom naar werkloosheid



- Geen controle
- Controle voor opl en werk(loosheid) ervaring kwartaal voor instroom
- Bijkomende controle voor ondernemerschap/industrie ervaring kwartaal voor instroom
- Bijkomende controle voor AMpos kwartaal voor instroom
- Bijkomende controle voor sector
- Bijkomende controle voor lokale werkloosheidsgraad

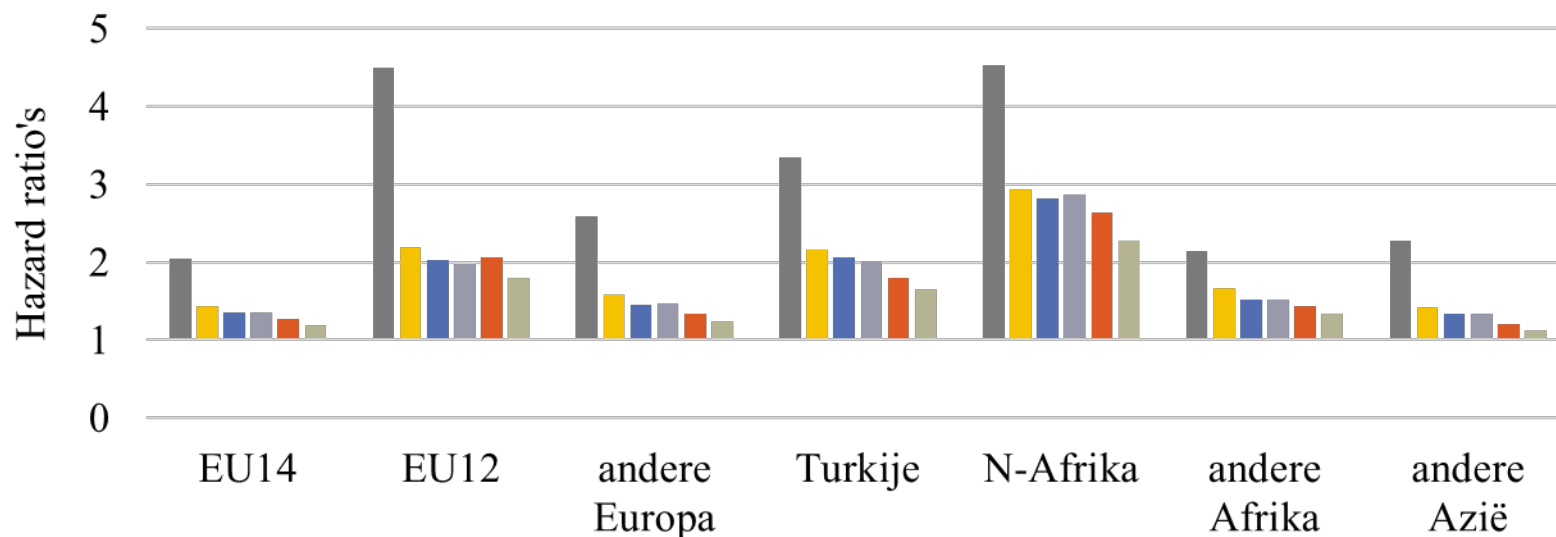
HR > 1: positief effect op hazard

HR < 1: negatief effect op hazard



# Resultaten hazard modellen

## Uitstroom naar inactiviteit



■ Geen controle

■ Controle voor opl en werk(loosheid) ervaring kwartaal voor instroom

■ Bijkomende controle voor ondernemerschap/industrie ervaring kwartaal voor instroom

■ Bijkomende controle voor AMpos kwartaal voor instroom

■ Bijkomende controle voor sector

■ Bijkomende controle voor lokale werkloosheidgraad

HR > 1: positief  
effect op hazard

HR < 1: negatief  
effect op hazard



# Ondernemerschap bij immigranten

- Ondernemerschap vormt voor immigranten een belangrijk deel van hun arbeidsmarktparticipatie
- Immigranten stromen vaker uit naar werkloosheid (niet-EU) en inactiviteit (EU & niet-EU) – kenmerken waarmee immigranten instromen in ondernemerschap bieden belangrijke verklaring
- Beleidsinitiatieven die **menselijk kapitaal versterken**, **stabiliteit van loopbanen verbeteren** en immigranten in staat stellen **relevante ervaring op te doen** lijken aangewezen



CENTRUM VOOR SOCIAAL BELEID  
HERMAN DELEECK

**Bedankt voor uw aandacht!**

UCSIA

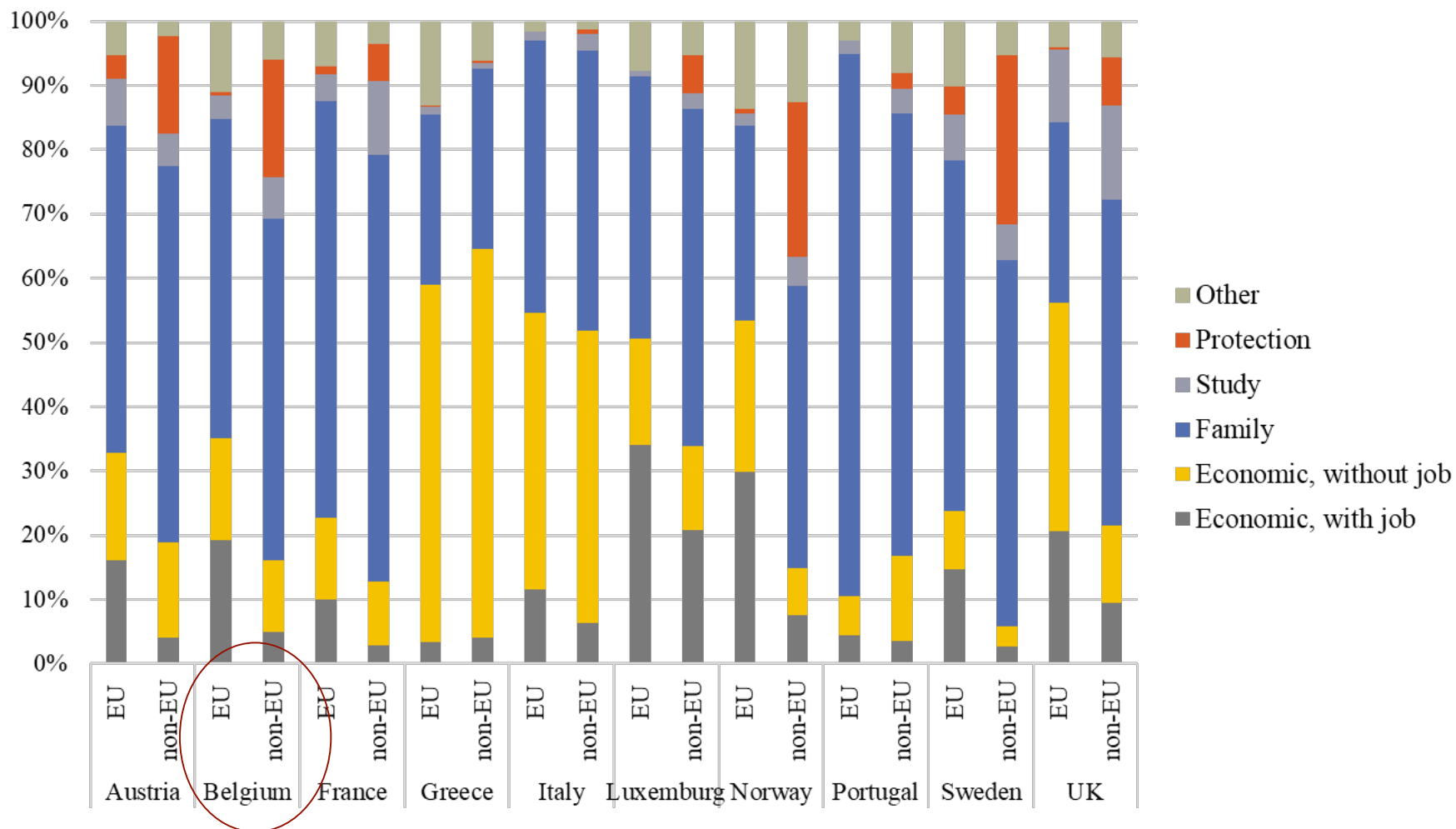
Dries Lens

Centrum voor Sociaal Beleid

[Dries.Lens@uantwerpen.be](mailto:Dries.Lens@uantwerpen.be)

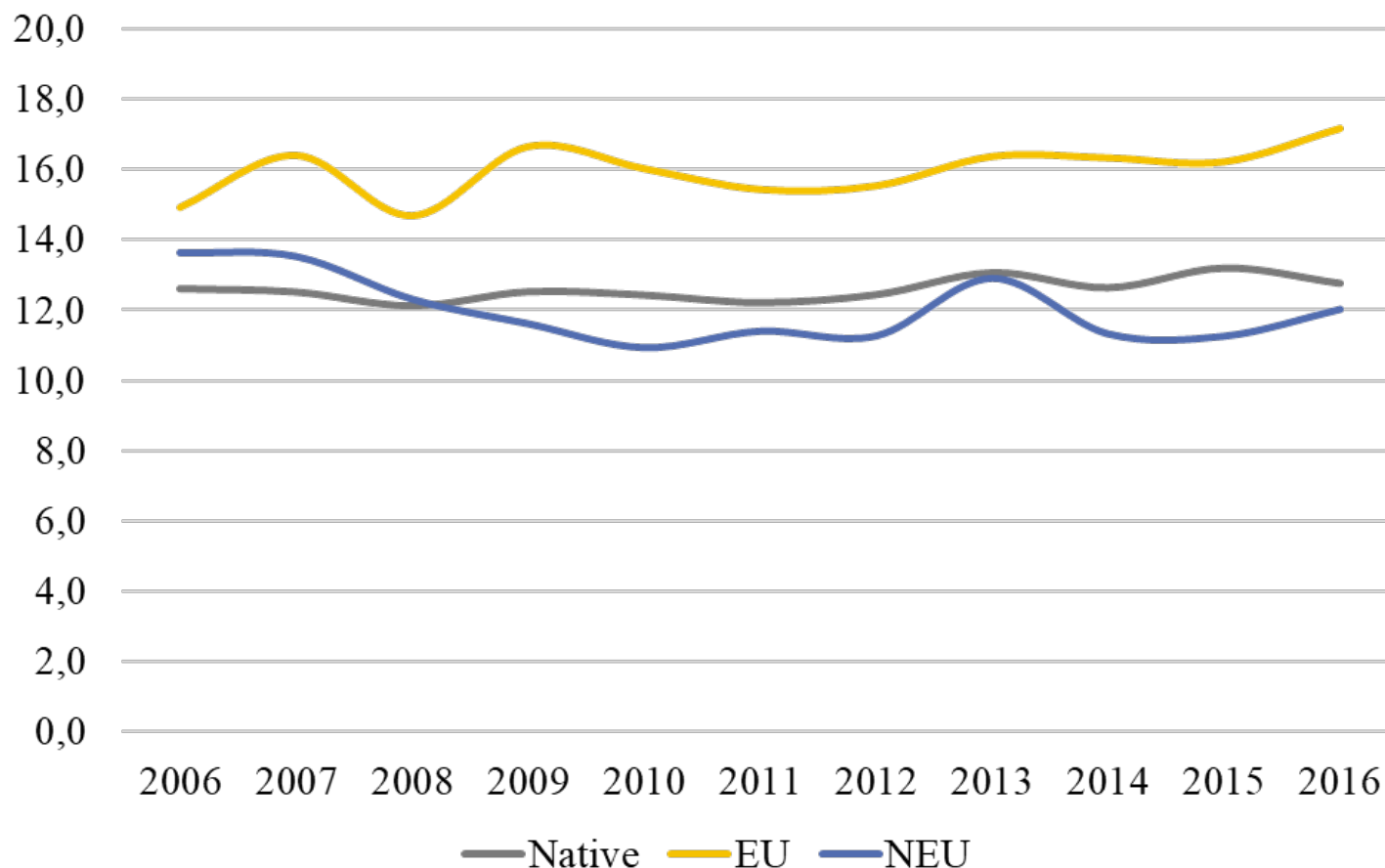


## Aandeel immigranten naar zelf gerapporteerde redenen voor migratie, 2014



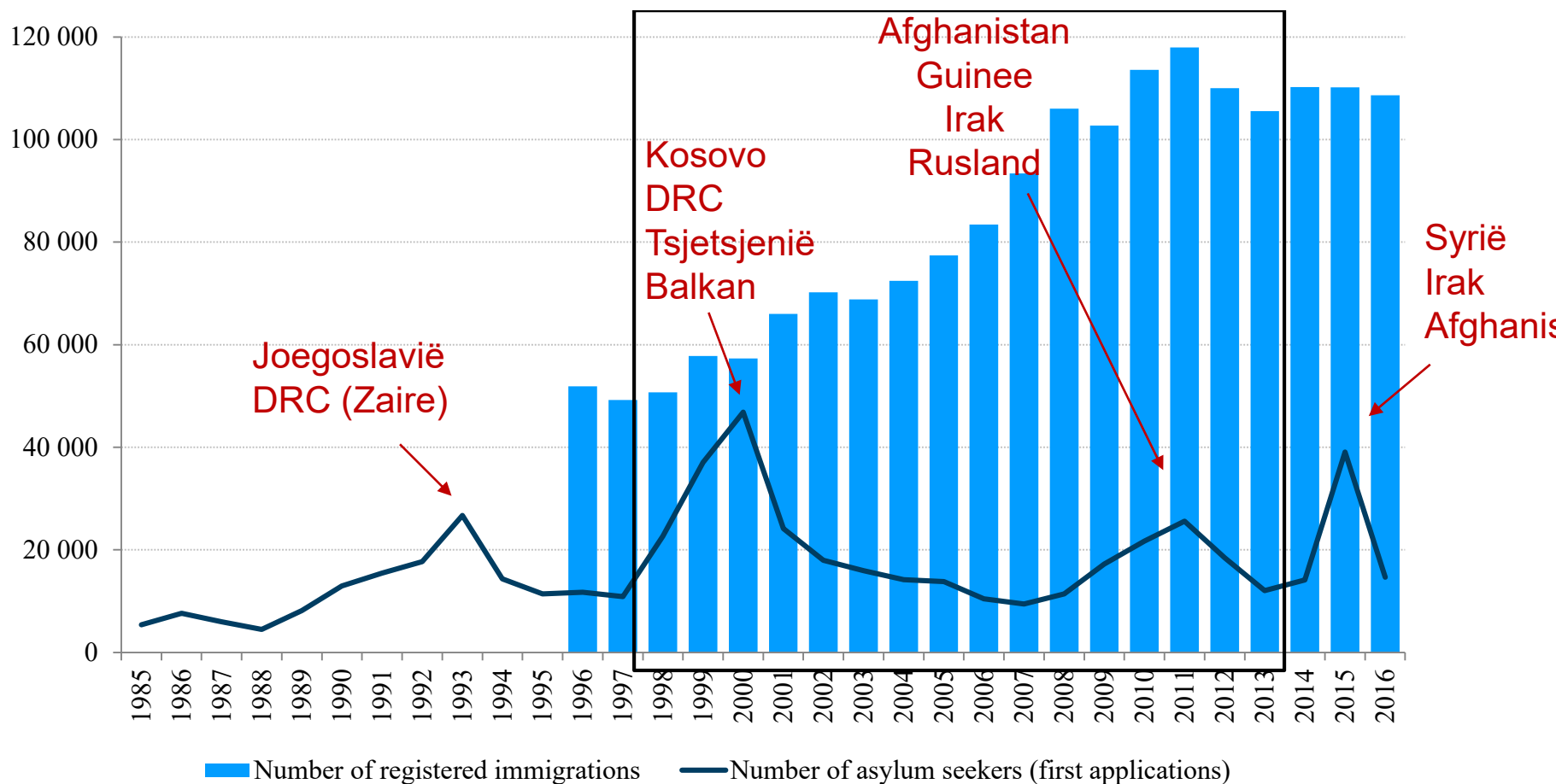


## Ondernemersgraad van werkende bevolking naar geboorteland in België, 2006-2016





# Context onderzoekspopulatie

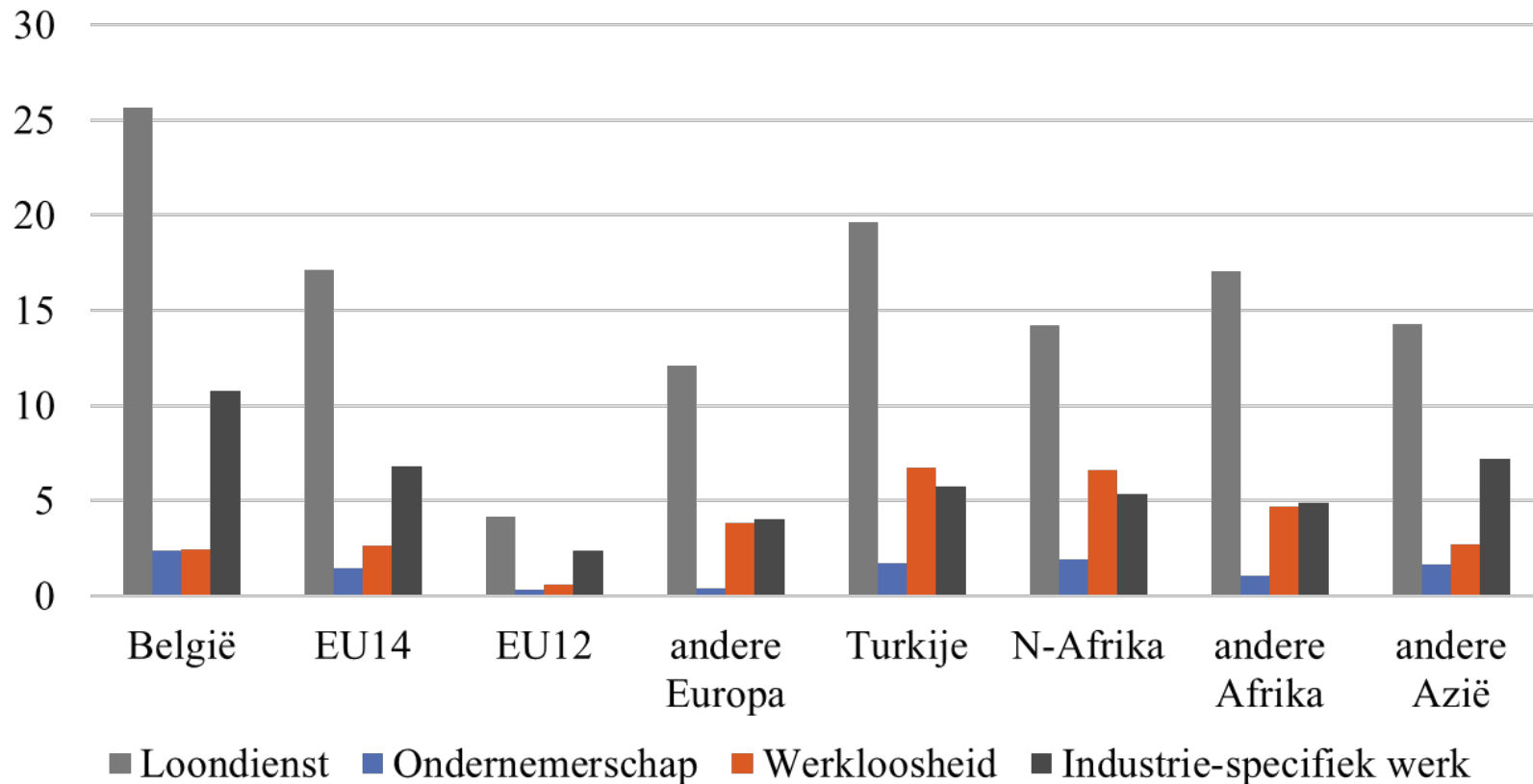


Bron: Eurostat-DVZ-CGVS



# Resultaten Instroom ondernemerschap

Gemiddeld aantal kwartalen ervaring in ... voor instroom





# Aandeel immigranten in Belgische beroepsbevolking, 1998-2016

